

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אריאל קלנר

4011/25/פ

הצעת חוק הסכמים קיבוציים (תיקון – תחרות בין ארגוני עובדים ויציגות ארגון עובדים בשירות המדינה), התשפ"ד–2023

הוספת סעיפים 3א ו-3ב. 1. בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז–1957¹, אחרי סעיף 3 יבוא :

3א. "יציגות ארגון עובדים בשירות המדינה
במשרד כהגדרתו בחוק שירות המדינה (מינויים) התשי"ט–1959², יראו ארגון יציג של עובדים, כארגון העובדים שעם חבריו נמנה המספר הגדול ביותר של עובדים מאורגנים מקרב עובדי המשרד, ובלבד שמספר זה אינו פחות משליש מכלל העובדים המועסקים באותו משרד.

3ב. תחרות בין ארגוני עובדים
(א) במקום עבודה שארגון עובדים יציג חתם עם המעסיק בו על הסכם קיבוצי מיוחד (להלן – הארגון הקיים), ייחשב ארגון עובדים אחר (להלן – הארגון החדש) כארגון היציג במקומו לפי סעיף 3 רק אם חלפו 12 חודשים לפחות ממועד חתימת ההסכם הקיבוצי המיוחד או שהמעסיק וארגון העובדים הקיים אינם נמצאים במשא ומתן תכופ ויעיל לקראת חתימתו של הסכם קיבוצי מיוחד.

(ב) חבר ועד עובדים מטעם ארגון עובדים קיים רשאי למסור לארגון העובדים הקיים הודעה על הפסקת היותו חבר ועד, ומאותו מועד יוכל לפעול לקידום פעילות ועד העובדים מטעם ארגון עובדים אחר.

¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

(ג) ארגון עובדים יציג רשאי לקבל מהמוסד לביטוח לאומי מידע אודות מספר העובדים המועסקים אצל המעסיק לשם הכרזת היציגות.

(ד) הודיע עובד למעסיק על תחילת חברות בארגון עובדים, יעביר המעסיק, החל מהחודש שלאחר החודש שבו נמסרה ההודעה, את דמי החבר או דמי הטיפול המנוכים משכרו של העובד לפי סעיף 25 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958³, לארגון העובדים האחר, והעובד לא יהיה חייב בתשלום דמי טיפול לארגון העובדים היציג."

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרת הצעת החוק היא לאפשר חופש בחירה אמיתי לעובדים, הן בשירות המדינה והן בשוק הפרטי, ללא מגבלות שפוגעות בזכות הדמוקרטית לבחירה חופשית ובתחרות חופשית בין ארגוני עובדים. כיום, פסקי דין של בתי הדין לעבודה, ובפרט של בית הדין הארצי, לרוב פוגעים ביכולת של עובדים לעבור ולהחליף ארגון עובדים אחד באחר, דבר היוצר חיזוק למונופול של ארגון עובדים אחד וגורם עוול לעובדים אשר מבקשים להחיל שינוי במקום עבודתם, גורם לפגיעה בחופש ההתארגנות של העובדים, מקבע את המצב שלעובדים אין יכולת לשלוט במערכת יחסי העבודה, וכן מעכב את הפיתוח והצמיחה של ארגוני עובדים מתחרים ופוגע במשק ובחברה כולה.

דוגמה לכך היא העובדים בשירות המדינה אשר אין ביכולתם להיות מיוצגים על ידי ארגוני עובדים שונים, וזאת לאור פסיקת בית הדין לעבודה, אשר קבעה כי כלל עובדי המדינה מהווים "יחידת מיקוח אחת". כך יוצא שבמשרדי ממשלה עם שר נפרד, מנכ"ל נפרד ומערכת נפרדת, אין יכולת לעובדים להיות מיוצגים באופן נפרד על ידי ארגון עובדים אחר זולת ארגון אחד משותף. מצב זה מעניק כוח רב לארגון עובדים אחד, המנצל לא אחת את כוחו לרעה.

זאת ועוד, במקומות עבודה רבים עובדים אינם מעוניינים להעביר את דמי החבר שלהם לארגון העובדים היציג ומבקשים להעבירו לארגון עובדים בו הם חפצים להיות חברים. הלכה למעשה, מעסיקים מסרבים לעשות כן ולמעשה קיימת העדפה ברורה מטעם המעסיק לארגון עובדים אחד. היות שכך, יש לאפשר שוויון בין עובדים ולאפשר לכל עובד להיות חבר ולשלם דמי חבר לארגון העובדים בו הוא חפץ. לפיכך, מוצעים התיקונים הבאים:

מוצע לקבוע כי יכול שיהיה יותר מארגון עובדים יציג אחד במשרדי ממשלה שונים. עוד מוצע כי במקום ההגבלה של התקופה שבה נמנעת, לפי הפסיקה, החלפה בין ארגוני עובדים ייקבע כי הארגון היציג הקודם יהיה מוגן מפני קביעת יציגות בידי ארגון אחר רק בתקופה של 12 חודשים ממועד

³ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

חתימת הסכם קיבוצי , ואו כאשר הוא מקיים משא ומתן תכוף ויעיל.
נוסף על כך מוצע כי חבר ועד עובדים מטעם ארגון עובדים קיים המבקש להחליף את זהות ארגון העובדים הקיים במקום העבודה, יהיה רשאי לעשות כן במידה שמסר הודעה על הפסקת היותו חבר ועד לארגון העובדים אשר מינה אותו.
מוצע עוד לקבוע שארגון עובדים יציג יוכל לקבל פרטים מהמוסד לביטוח לאומי אודות מספר העובדים אצל המעסיק.
עוד מוצע לקבוע הוראות המאפשרות לעובד לבחור לשלם דמי חבר לארגון עובדים שהוא בחר בו, במקום דמי החבר לארגון היציג במקום העבודה.
תיקונים אלו יעודדו תחרות בין-ארגונית הוגנת, יסייעו לארגוני העובדים המבקשים להכריז על יציגות בבירור מספר העובדים במקום העבודה ויאפשרו לעובדים לשלם דמי חבר לארגון העובדים בו הם חפצים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בחשוון התשפ"ד (16.10.2023)